

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului nr. 15

INSCRIBEREA
se primește în redacție
Prétel după tarif
și învalabil.

Manuscrisile nu se în-
spotăsc.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON Nr. 226.

Acum o sută de ani.

(v. mol.) Un joc ciudat al sorții a voit ca aniversarea de o sută de ani dela desfășurarea ultimului act al celei mai mărețe tragedii — din câte au avut loc în istorie — să se întâmple deasemenea într'un ansamblu răsboinic, în toial unui războiu mai sângeros și mai grozav decât cel de acum o sută de ani.

Dacă revoluția franceză se poate numi *tragedia omenirii* sau și numai a *națiunii franceze*, epoca ce-a urmat după căderea lui Robespierre și până în 18 Iunie 1815 se poate numi eposul eroic al unui singur om, al lui Napoleon.

Bătrânul Tolstoi în partea a doua a romanului său „Războiu și pace” afirmă, că în întâmplările istorice așa numiți „oameni mari” sunt numai „etichete” cari imprumută numele lor întâmplărilor, dar cari în tocmă ca etichetele nu au cea mai mică legătură cu lucrul însuși.

Cât de exagerată e părerea asta, niciari nu se iustrează mai bine ca tocmai în cazul lui Napoleon.

Să ne inchipuim, că figura genială a marelui Corsican, nu s'ar fi amestecat în desfășurarea evenimentelor de după căderea revoluțiunii franceze și până în 1815!

Întreaga istorie a Europei ar fi luat cu totul altă față și alt curs. Marengo, Austerlitz, Jena, Vagram și chiar începutul de cădere măreață dela Borodina și până la Berezina, apoi măsurările uriașe dela Lipsca și mai în urmă dela Waterloo sunt legate pe veci de individualitatea și geniul militar al unui singur om, a lui Napoleon.

Și fiindcă anul în preajma căruia stăm, anul 1915, e aniversarul de-o 100 de ani al opunerii celei mai strălucite cariere și a succombării celei mai puternice individualități în fața unei lumi întregi, a cărei dușmănie și răzbunare a provocat-o cu temeritate, nu va fi inutil, dar la tot cazul actual, să tragem care-cari învățăminte de natură comparativă.

Trecutul e cheia de înțelegere a prezentului, ba une-ori chiar a viitorului.

Înnălțarea cea fără păreche a lui Napoleon și prin el a imperiului francez, apoi căderea lui vor fi pe veci pilde grăitoare și un *memento* pentru ori ce națiune din Europa, care ar încerca să păcătuiască în potriiva unui principiu politic cardinal cheazășuitor al unei pacinice im-

preună viețuiri a națiunilor din Europa.

Principiul acesta în forma *positivă* se chiamă *echilibrul european*. Iar în forma *negativă* e acel impediment internațional, care nu suferă, ca pe continentul Europei o singură națiune să devie așa de puternică, încât să se primejduiască siguranța și independența celorlalte.

Vina tragică a lui Napoleon se cuprinde tocmai în nesocotirea acestui principiu.

După ce a zdrobit în repetite rânduri Austria, după ce a umilit și nimicit Prusia, mai erau numai două puteri mari în Europa, cari steteau în calea visului lui de absolută dominațiune asupra întregului continent: Rusia și Anglia.

Infrângerea marelui armate, în pustiile din Rusia, a fost semnalul de trezire a tuturor națiunilor din Europa. Coaliția ruso-anglo-prusiacă și mai în urmă și austriacă nu s'a odihnit până nu a înghenunchiat pe „dușmanul păcii europene” și până nu l-a făcut deplin inofensiv internându-l pe insula Sf. Elena.

De-atunci și până azi un singur caz s'a mai ivit în istorie, când prepotența unui imperiu amenința răsturnarea și sdruncinarea din temelie a principiului echilibrului european. E cunoscutul caz al Rusiei când iarăși s'a închebat o coaliție între Franța, Anglia, Sardinia și Turcia — celelalte imperii observând o neutralitate binevoitoare — spre a opri avântul moscovit în spre Constantinopol.

Suntem în toial unui războiu european, când toate acele națiuni, cari acum 100 de ani erau pornite în război în potriiva Franței; azi la tot cazul — într'o altă grupare — sunt înclătate într'o luptă mai uriașă și mai sângeroasă decum a fost cea din 1814—1815.

Se susține și azi, că la temelie a acestor frământări se poate găsi cu ușurință aceeași dogmă a politicii europene: *principiul echilibrului european primejduit după unii din partea Germaniei, după ceilalți din partea Rusiei sau a Angliei.*

Suntem cu mult mai aproape de desfășurarea evenimentelor, decât să putem câștiga o *perspectivă* istorică *sigură*, din care să ne putem spune verdictul în aceasta chestiune.

Cei ce vor veni după noi, de bună seamă, că vor putea să-și spună părerea cu aceiași siguranță, cu care putem judeca noi cei de

azi, asupra evenimentelor de acum 100 de ani.

Și până atunci însă, mai ales *națiunile cele mici*, cari sunt cu dreptul îngrijorate de soartea și viitorul lor pe urma uraganului european care face azi atât de cumplite ravagii între națiunile cele mari — pot scoate *prețioase mângâieri* din învățăturile ce i-le oferă istoria Europei dela 1815 până azi.

Principiul echilibrului european este pe lângă vitejia propriilor soldați și pe lângă înțelepciunea prevăzătoare a bărbatilor de stat, — *cea mai puternică garanță a existenței și independenței micilor națiuni.*

Cât timp în Europa toate națiunile mari veghează asupra susținerii neștirbite a acestor principii atât în forma lui *positivă* cât mai ales în cea *negativă*, e neverosimilă primejdia, ca o singură națiune să se mai ridice așa de puternică încât fără să-i pese de rivalitatea și existența celorlalte mari națiuni, să încerce a sugruma micile state, cari i-ar sta în cale.

Trebue să ne plecăm din nou în fața *marelui înțelepciunii divine, care chiar și din păcatele și patimile în sine atât de detestabile ale rivalității și ale invidiei dintre popoare, creiază o garanție a unei pacinice împreună viețuiri a națiunilor mari și un izvor de siguranță pe seama celor mici.*

Războiul actual în aparență pare a da de minciună acest principiu. Sfârșitul lui și epoca de pace ce va urma după această catastrofă însă îl vor verifica din nou.

Căci rezultatul final al încercării grozave din zilele noastre — după mărturia și lozincă trecutului — nu poate fi altul decât restabilirea echilibrului european pe o temelie și mai solidă decum a fost înaintea de război.

Din corpurile legiuitoare române. După o dezbateră de două zile camera a votat luarea în considerare a legii de excepțiune cu unanimitate de 70 voturi.

În ședința de Miercuri a senatului prim-ministrul Brăteanu a prezentat proiectul de lege pentru ținerea sub arme a contingentelor ce urmau să se elibereze și pentru chemarea sub arme a unui contingent.

Senatul a admis urgența acestui proiect de lege.

Contele Tisza

despre concesiile promise Românilor din Ardeal.

Ziarul „Ziua” (Nrul 196 de Vineri 19 Dec. v.) publică la loc de frunte următorul articol de un deosebit interes:

Un prieten al ziarului nostru, susținător al cauzei fraților noștri din Ardeal, a avut zilele acestea ocazia de a fi primit de primul-ministru al regelului vecin. Cu ocaziunea aceasta el a putut să expue contelui Tisza neîncrederea ce domnește în o mare parte a opiniei publice din România în privința realizării acestor concesiuni, neîncredere, care a mers atât de departe, încât s'a pus la îndolală chiar și ținerea promisiunilor date.

Contele Tisza a autorizat pe prietenul nostru să declare în România, că ceea ce a făgăduit se va îndeplini în toial și că încercarea de a pune la îndolală împlinirea cuvântului său îl pare curat ridicol.

Contele Tisza a continuat reînnoind declarația sa deja cunoscută, că ceea ce a făgăduit n'are alt scop decât împlinirea dorințelor, care datează din tinerețele sale de a pune la cale o împăcare definitivă și o prietenie solidă între poporul maghiar și poporul român destinate de ură să se sprînjni mutual la locul unde au fost așezate.

Avem dar o prețioasă cheazășie pentru îndeplinirea năzuințelor fraților noștri: loialitatea și energia cunoscută a marelui bărbat de țet ungar conștiința și numai ele sigure e cheazășie îndestulătoare, dar alături de ele avem și spiritul general ce azi domnește în poporul maghiar, care dorește și el pacea cu toate neamurile ce locuiesc în statul ungar și au alergat cu aceleși devotament pentru apărarea hotarelor lui. Dar dacă cineva n'ar găsi încă suficiente nici toate aceste cheazășii, îl invităm să se uite împrejurul lui și să examineze cu sânge rece, dacă există vre-o posibilitate de a continua în Monarhia austro-ungară o politică, care a condus la învâjbră generală a neamurilor ce o alcătuiesc.

Toți și toate au păcătuit; au păcătuit guvernele, dar au păcătuit și popoarele, iar la baza greșelilor unora și altora a fost neîncrederea și sfiala mutuală. Ora primejdiei obștești a dovedit însă, că nici una, nici alta n'au fost justificate. Concluziunea este ușor de tras.

Așa dar se vor înfăptui făgăduelile Contelui Ștefan Tisza și împreună cu ele și dorințele lui. Poate că aceasta nu va fi pe placul aceluia, care nu mai văd alt ideal românesc de cât a porni în război alături de împărăția pravoslavnică contra Monarhiei austro-

ungare și contra Germaniei, pe care timp de treizeci de ani au considerat-o și ei ca o prietenă credincioasă și prețioasă, de a se alia cu sugrumătorii fraților noștri de peste Prut și de a ajuta la întemeierea stăpânirii moscovite la Bosfor și la gurile Dunării, cu un cuvânt de a se face coadă la toporul, care va tăia tulpina independenței României din rădăcină.

Vor fi ei, poate, nemulțumiți și vor continua cu opera lor de minciună în spatele și pe seama fraților noștri, dar vor fi și mulțumiți și încă tare mulțumiți toți acela, care nu sunt puțin la număr și nu sunt ușor la cântar, care n'au uitat cuvintele și povețele bătrânilor noștri și ale întemeietorilor României de astăzi și care vor fi fericiți când în locul strigătelor de durere ce ne vin de peste Carpați vor auzi cântecele de bucurie ate unor frați fericiți.

Primejdia și nenorocită ar fi situațiunea poporului nostru, dacă ar avea numai un singur ideal și dacă acest ideal s'ar putea înfăptui numai pe o singură cale, mai ales dacă această cale ne-ar duce pentru vecie alături de Rusia și în robia ei.

Contele Tisza a mai comunicat prietenului nostru, că la ministerul de culte și instrucțiune publică se lucrează deja la proiectul de reformă al legii școlare.

Sperăm că nu va trece mult când frații noștri se vor putea rostii plină cunoștiță de cauză în privința reformei proiectate și ei sunt sigurii competenți a da păreri hotărâtoare.

Adresa Senatului român.

București 30 Dec. 1914.

Precum se știe, Duminecă s'a prezentat la Palat comisiunea a Senatului însărcinată a prezenta Suveranului Adresa de răspuns la Mesajul Tronului.

La această Adresă M. S. Regele a răspuns prin următoarea cuvântare:

*Domnule Președinte,
Domnilor Senatori,*

Sentimentele de iubire și care Senatul inconjoară Tronul, găsesc în inima Mea un adânc răsunet. Ele s'au manifestat într'un mod atât de călduros cu prilejul suirei Măle pe Tron și în dureroasele momente când Țara își pierduse pe înfățișul ei Rege, care ca un părite a călăuzit în lunga Sa domniedesvoltarea României. Pentru inimile Noastre întristate, semnele de Jragoste ale unui întreg popor. Ne-au fost cea mai mângâietoare aliare, și atât Regina Elisabeta, că și Noi nu le vom putea uita nicodată.

Bucuria de a mă găsi astăzi

Soldații indieni.

Numărul, valoarea și rasele ce compun armata anglo-indiană de pe câmpul de război din Flandra.

Cu acel profund respect de individualitatea omului, care constituie fondul caracterului britanic, geniul colonizator englez nu a înfruntat nicodată credințele și moravurile aceluia, cari trăiesc la umbra drapelului său și acest principiu fundamental i-a permis să coordoneze aceste forțe neseceate, făcând din ele armatele indo-europene.

Formând regimente de rasă perfect omogene, sau numai simple companii, cari sunt — în acest caz — grupate după afinitățile lor, elementele indiene au fost separate, după religia și originea lor și acest mod de selecțiune al Englezilor le-a permis să respecte, în mod riguros, moravurile soldaților aduși acum să lupte, pe câmpul de război din Flandra.

Căși sunt ei?

Nu am putea spune cu precizie. Totuși, după oarecari socoteli, numărul lor s'ar apropia de cifra de o sută de mil și, din acest total, contingentul cel mai mare îl dau Sikhii și Gurkașii, cari constituie mai multe regimente, de o perfectă omogenitate.

Un sikh este un foarte bun trăgător, inteligent și tenace, plin de inițiativă. Foarte rezistent la marșuri, el este și un atlet, care nici nu bea nici nu fumează, iar singura lui mâncare este un fel de azimă uscată, care s'ar asemăna cu galețele noastre.

Pe cât sunt de triști Sikhii, pe atât de veseli, mulțumiți și surzătorii sunt Gurkașii, cari au toate calitățile Japonezilor, ca valoare militară. Răbdători la frig, supuși și ascultători, ei excelează în stacurile de noapte, căci întocmai ca pisicile văd în întunec și știu să se folosească admirabil de accidentele terenului.

Fumătorii pasionați, Gurkașii sunt de culoare galbenă și, cea mai mare

parte din ei sosesc din Nepal, care formează regiunea centrală a Indiei.

Vin apoi regimentele compuse din Dogra, rasă de religioase de asemenea musulmani, cari au foarte dezvoltat sentimentul onoarei, și companiile formate de mohamedanii din *Pendjab*, cari sunt tot atât de buni călăreți, pe cât de exceleți infanteriști.

Trebue să mai cităm *Pathanii*, coloși fără frică și luptători de primul ordin, cari știu să-și înșele dușmanii prin diferite șiretlicuri de război, dar cari sunt câte odată canibali; *Balașii* și *Mahrașii*, cari formează câteva escadroane de buni călăreți, etc.

Acestea sunt diferitele rase cari compun armata indiană, trimisă de Englezii în Flandra, — și valoarea lor militară s'a dovedit, în luptele date deja, a fi un element nu tocmă de disprețuit de adversari.

l-l.

Ce a perdut Belgia.

Ziarul englez „Tablet”, publică următorul tablou al pierderilor, pe cari germanii le-au pricinuit în timpul celor dintâi 82 zile ale războiului, — tablou alcătuit de d. Henri Masson, avocat la Curtea de apel din Bruxelles.

E inutil de adăuga că de atunci și până acum, pierderile acestea au crescut în mod considerabil:

Lège și împrejurimile, edificii, comerț și forturi: 172.700.000 fr.;

Tirlemont, comerț și edificii: 25 milioane 250.000 fr.;

Louvain, universitate, edificii și comerț: 185 milioane 800.000 fr.;

Malines, catedrala, obiecte de artă, etc.: 88 milioane 300.000 fr.;

Aerschot: 6.200.000 franci;

Namur, edificii, comerț și forturi: 119 milioane, 660 mli fr.;

Dinant (socotind și castelele dealungul fluviului): 78.350.000 fr.;

Charleroi și împrejurimile, edificii și manufactură: 615.800.000 fr.;

Mons: 3.000.000 franci;

Tournai, Leuze și Ath: 25 milioane franci;

Hasselt Tournhout și Moll: 7 milioane 700.000 fr.;

Alost comerț: 7.750.000 fr.;

Ternonde: 20.850.000 fr.;

Aners și împrejurimi: forturi, comerț, edificii, mărfuri și produse alimentare: 505.750.000 fr.;

Stricăciuni pricinuite în districtele rurale: recolte, vite, castele, vile incendiate sau prădate: 141 milioane 800 mli franci.

Pagubele Statului: edificii, ferate, monumente, poduri, șosele, etc.: 1 miliard 200 milioane fr.

Daune cauzate prin întreruperea comerțului, anularea comandelor, etc.: 1 miliard 115 milioane fr.

Total deci 5 miliarde, 301 milioane 440.000 franci.

În fața Domnilor-Voastre 'mi este cu atât mai mare cu cât mi-aduc aminte de călduroasa primire ce Senatul a făcut-o fiului Meu Prințului Moștenitor, când și-a luat locul Său în mijlocul acestui matur corp local ce Eu ocupasem timp de 25 ani, cari Mi-au lăsat neșterse amintiri.

Domnule Președinte, Domnilor Senatori,

Pătruns de însemnătatea vremurilor grele prin care trecem, Senatul, prin graiul Domniei-Voastre, îmi dă făgăduința că veți da guvernului tot luminatul Vostru concurs și că, strânsi împrejurul Tronului, toate forțele națiunii se vor uni într-un patriotism cald, spre a conlucra cu o inimă și un gând la îndeplinirea urșitei noastre. Mărturisirea aceasta o primesc cu cea mai adâncă satisfacțiune, căci ca și Domniile-Voastre sunt convins că neclintita legătură între Națiune și Dinastie este pentru iubita noastră Patrie cea mai puternică cheazășie în grava situație actuală.

Din inimă vă mulțumesc pentru bunele urări ce le aduceți Reginei, Mie și Familiei Mele.

Crăciunul în cartierul general german.

Discursul împăratului Wilhelm.

>Kölnische Zeitung< scrie dela marele cartier general cu data de 25 Dec.:

Serbarea Crăciunului la marele cartier general a fost pe atât de simplă și sobră, pe cât de cumpătată. Împăratul dorea să celebreze sărbătoarea în mijlocul soldaților aparținând marelui cartier general; pentru aceasta era nevoie de un local prea vast decât trebuiau puse mese cu daruri pentru 950 de persoane. O hală vastă a fost pe deasupra acoperită cu ramuri de brad, așa în cântăcieri nu se mai vedea tavanul și zidul.

Fiecare, dela împărat până la sim-soldat din landwehr, și-a avut cu la mesele puse dealungul cari purtau în intervale egale arbori decorați cu lumânări. Fiecare ofițer și fiecare soldat au primit aceleași prăjituri mere și nucii cum și portretul împăratului.

Soldații au primit în plus cutii cu tutun și țigări. Spre frontul Hulle un altar era înălțat, în fața lui o iese și de ambele părți, pomi înalți de Crăciun.

Vechiul cântec de Crăciun: O timp voios al Crăciunului! - a înăugat serbarea. După ce împăratul salută persoanele prezente spunând: >Bună seara camarazi! urmă o scurtă alocuțiune a prototului, apoi acionul: Noapte tăcută, noapte sfântă!

După ce colonelul general de Plessen multimi împăratului pentru serbare, împăratul pronunță următoarele cuvinte:

Camarazi, suntem strânsi aci sub arme, spre a serba sărbătoarea cea sfântă, pe care altădată o serbam în pace acasă. Gândurile noastre se întorc spre ai noștri, la casele cărora datorim aceste daruri așa de bogate ce vedem pe mesele noastre. Lzeu a permis ca inamicii să ne slăească a serba această sărbătoare aci. Am fost atacați, ne apărăm. De! Domnul ca din această serbare de pace, odată cu Dumnezeu nostru să se nască pentru noi și pentru țara noastră dintr'o luptă gravă o mare victorie.

Ne aflăm pe teritoriul inamicului. Să ridicăm vârful spadei noastre spre inamic și inimile noastre spre Dumnezeu! Să spunem ceea ce a zis marele elector: Jos oți vrăjmașii Germaniei! Amin! Împăratul a mers dealungul mesei, distingând pe mulți ofițeri și soldați, bresându-le cuvântul.

Cartea roșie austro-ungară. Cu privire la apropiata apariție >Cărții roșii< se comunică de la Viena următoarele:

Cartea roșie austro-ungară, care este deja sub presă, e prețită de multă vreme și va cuprinde documente referitoare la ceea care a precedat războiul mondial. Această publicațiune va în aparență ultima calegere de documente făcută de alte state, și de fapt Austro-Ungaria a fost prima putere care prin publicarea documente a arătat limpede în

fața lumii dreptul și datoria ei de apărare prin nota austro-ungară adresată Serbiei și publicată înainte de izbucnirea războiului.

Deci cartea roșie nu poate lămurii motivele intrinseci și originale ale conflictului mondial pentru că pentru aceasta ar trebui să se publice documentele pe mulți ani înainte, dar prin publicarea cărții roșii franceze, și a cărții albastre engleze, a devenit necesar să se expună propriul punct de vedere față de acele expuneri și de a pune la punct anumite tentative ale diplomației engleze și franceze, de a înșela opinia publică. Deci cartea roșie austro-ungară va completa astfel cartea albă germană și va ajuta la restabilirea adevărului.

>Fremdenblatt< spune: Cartea roșie va dovedi fără îndoială că nu Germania ci Austro-Ungaria au provocat războiul mondial.

SITUAȚIA

pe câmpul de războiu.

Azi dimineată am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Luptele din nordul și sudul monarhiei.

Budapesta 31 Decembrie n. Din marele cartier general al nostru se comunică:

Rușii au dezvoltat ieri în Bucovina și în Carpați o activitate mai vie. Trupele noastre își au pozițiile la râul Suceava, în ținutul de sus al Caeremusului, mai departe spre vest: pe piscurile Carpaților, apoi în valea râului Nagyág, la Ökörmező, unde au zădărnicit ieri un atac al dușmanului cauzându-i acestuia pierderi grele, și în fine pe cursul superior al Latorței, spre nord dela pasul Ussok.

Spre vest dela acest pas nici o singură strămoțoare nu mai e în mâinile dușmanului, care a încetat să înainteze mai departe de aci. Atacurile, pe cari Rușii le-au început ieri continuându-le și noaptea în contra noastră în regiunea Gorliței, precum și spre nordost dela Zaklicyn, le-am respins pretutindeni. Pe valea Nidei a fost liniște. Mai departe, înspre nord, ofensiva aliaților înaintează spre Przemysl.

Am constatat, că patrule rusești umblă deglizate în uniforma soldaților și ofițerilor noștri. Soldații și ofițerii unei puteri combatante, care se dedă la astfel de șiretlicuri nu pot beneficia de favorurile stabilite de convențiile internaționale.

Pe câmpul de operații din Balcani liniștea ține și pe mai departe. După un foc de mai multe ciasuri artileria noastră a silit pe Muntenegrii să se retragă spre ost dela Trebinje.

General de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 31 Dec. n. Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest, la țărmul mării, e în general liniște. Dușmanul și-a îndreptat focul artileriei în contra localității balneare Westende nimicind mai multe case, fără ca să ne poată însă cauza pagube în înțelesul militar al cuvântului. Când am aruncat în aer Algebürge, spre sudost dela Rheims, am nimicit o întreagă companie dușmană.

În Argoni am ocupat mai multe tranșee și am făcut prizonieri 550 de Francezi.

Am respins pretutindeni atacurile franceze îndreptate în contra noastră spre nord dela lagărul din Chalons. În regiunea Fliret, spre nord dela Toul am rădărnicit încercările Francezilor de-a ne ataca. La Semheim am respins toate atacurile franceze.

Francezii au prefăcut în ruine toate casele din localitatea Steinbaeck, care se află în mâinile noas-

tre. Cu toate acestea pierderile noastre sunt mici.

În Rusia, la râul Beura și spre sud dela acesta luptele continuă. În regiunea Banka ofensiva noastră progresează.

Moștenitorul Tronului în Maramurăș.

Cu privire la vizita moștenitorului Tronului arhiducele Carol Francisc Iosif în Maramurăș se comunică ziarului >Zluc< următoarele:

Arhiducele moștenitor a fost obiectul unor ovațiuni entusiaste din partea întregii populațiuni fără deosebire de poziție socială sau rasă.

Popularitatea tânărului Arhiduce, este aproape fără precedent și nu se poate compara decât cu aceea a regretatului Arhiduce Rudolf.

Arhiducele s'a interesat de aproape de toate nevoile populațiunii și găsea pentru fiecare un cuvânt de mângăiere spusă în limba lui maternă.

Cu ocazia prezentării notabilităților, Arhiducele moștenitor a stat de vorbă și cu locțiitorul procurorului general întrebându-l:

— Vorbiiți românește?

— Da, Alteță, a răspuns procurorul.

Arhiducele continuând șirul conversației a zis:

— Pentru mine limba românească este puțin greași prin urmare n'am putut-o învăța la perfecțiune.

Procurorul a zis:

Ea seamănă cu limba italiană. Arhiducele moștenitor a răspuns: — Italienește vorbesc bine, românește însă nu perfect, dar o voi învăța cu plăcere.

ȘTIRI

19 Decembrie n. 1914.

Mort pe câmpul de luptă. Primim spre publicare următorul necrolog: Direcțiunea și corpul funcționarilor Institutului de credit și economii >Timișiana< din Timișoară cu adâncă durere aduce la cunoștință, că haronicul funcționar respectiv lăbitul lor coleg Iuliu Iacșay, dirigentul filialei noastre din Deta, sublocotenent în rez. la reg. de infanterie Nr. 61, a murit în etate de 34 ani moarte de erou, în 11 Noembrie a. c., pe câmpul de război din Serbia.

Odihnească în pace!

Urări de Crăciun între beligeranți. Din Viena se anunță: Korr. Bureau spune că o baterie rusă ar fi transmis fortăreței din Przemysl urările următoare de Crăciun: Urăm tuturor vitejilor apărători ai fortăreței din toată inima un Crăciun liniștit și vesel, bucurie și pace pe pământ. Dumnezeu să vă îndeplinească datorițele; acestea sunt sincerele urări ale ofițerilor și soldaților bateriei 5-a din a doua brigadă de artilerie. (A. R.)

Khedivul - escosmicat din biserică mohamedană. A produs o adâncă impresie în lumea islamismului faptul, că Șeic-ul-Islamul l'a escosmicat pe sultanul Egiptului din biserică mohamedană, fiindcă s'a dat de partea ghaurilor. Fetvaua de escosmicare, pe care o dăm mai jos, explică în deajuns motivele, cari l'au îndemnat pe Marele Ulema să procedeze așa de aspru față de Khediv:

Dacă un musulman se alipește Angliei care este în războiu contra califatului Islamic și încearcă a scoate de sub stăpânirea Imperiului Egiptul punându-l sub dominațiunea Angliei și dacă se proclamă sultan sub protecți-

unea Angliei, făcându-a ei o trădare față de D-zeu, de profetul său și de comunitatea Islamică?

Da.

Dacă acel musulman persistă în revolta sa și nu se supune califatului merită el cele mai aspre pedepse în cealaltă lume și moartea pe pamânt?

Da.

Cum e viața în Germania. Din Berlin se anunță: Sărbătorile Crăciunului s'au petrecut în liniște în tot Imperiul.

>Journal< din Geneva de pildă, scrie că în Berlin și München se plimbă mulți bărbați de afaceri în vârsta cea mai viguroasă, încât lumea se miră, cum de acești oameni se văd ocupați cu lucrări pașnice în loc de armată. Toate prăvăliile sunt deschise și par a avea clientela obișnuită. Lumea hoinărește până noaptea târziu prin străzile Berlinului splendid iluminat. Hotelurile sunt înțesate. În toate clasele dela cel mai mic burghez până la cel mai înalt ofițer, sunt toți atât de convingși de victoria Germanilor, încât cine și-ar permite să se doioască de aceasta ar fi considerat ca >trădător de patrie.< Trebuie admirată această putere de sugestiune și această disciplină morală, care procură acestei țări coeziunea și unanimitatea ce constituie unul din elementele de forță.

Organizația militară este atât de puternică, încât Germania este totdeauna gata de război. S'ar părea că este de ajuns să apesi un buton electric, pentru că în același moment să se pună în mișcare mecanismul acestei organizațiuni considerabile.

Trebuie să ne mirăm, că în Franța domnește necesarmente un spirit dușman Germaniei, deși se aude pretutindeni, că Angliera este inamicul și cășunătorul războiului actual, pe când Franței nu-i doroste nimeni vre-un rău.

Ziarele germane aduc știri amănunțite despre sărberea Crăciunului pe teatrele de războiu răsăritean și apusean, unde în zilele din urmă n'au avut loc întâmplări mai importante.

Prin grădina pustie. Frunzele se desprind de pe crengile îngâbenite și se lasă la pământ, în sborul lor melancolic. Grădina e pustie, și grăbiții trecători calcă în picioare veștejitele frunze ce ruginesc cărările.

Printre ramurile desfrunzite, vântul toamnei suflă rece, ridică de jos un stol de frunze ce s'au le două mal departe, la voia întâmplării, ca o corăbie smulșă de lângă mal și dusă de valuri, ca un vis frumos încoțit în suflul și spulberat de cele dicțai adieri ale realității.

Un bătrân trece la brațul unei femei în negru. Părul lui alb contrastează de minune cu hainele cernite, după cum pustiu grădinei, astăzi părășită, e'o fi potrivit de minune cu sufletul acestui bătrân ilustru, prin viața cărului vântului unei toamne triste va goni veșnic orice licărire de voie bună.

Pașii lui încă siguri, zdrobesc frunzele moarte, cum i'a zdrobit vremea sufletul lui mare; privirea vioale de altădată acum pare stinsă. Ochii cercețează în golul imens ce-l înconjoară; bătrânul dus pe gânduri trăește zilele de odinioară când, la brațul unei credincioase tovarășe, urcă scările Senatului sau ale Universității.

Rarii trecători prin grădina pustie îl privesc de departe, se apropie mirați, îl recunosc și se descopăr cu evlavie în fața celui care trece, și poate că în salutul multora respectul pentru un om mare se împletește cu imensa compătimire, în fața suferinței care trece dusă de valul vieții, ca frunza veștejită, dusă de adierea rece a vântului de toamnă.

Trece d. Malorescu la brațul fiicei sale. >Steagul<.

În spitalele din Alud se află numeroși răniți români, cari doresc mult să primească de sărbătorile Crăciunului o hrană spirituală: reviste, cărți, călindare etc. Românii de inimă sunt rugați a trimite cărți etc. d-lui Dr Emil Popu avocat în Alud

(Nagyenyed), care va distribui cele trimise către soldații români răniți.

Gioarele pe lucru. Din București ni se scrie: Un țeran dela noi vorbind despre războiul popoarelor, a declarat că înțelege grozăvia lui nu de prin gazetele ce i se trimit gratis, ci din lipsa completă a ciolorilor, cari în acest timp ar fi invadat câmpiile noastre. Nu se mai văd cărdurile mari de cori celi altădată pe acest timp înegreau cerul.

Mulțămită. Sora de caritate V. B. din spitaiul militar mulțumește d-lui comersant Schütz pentru cele 2000 țigarette dăruite pe seama răniților din acest spital. 1000 țigarette au fost distribuite de crăciunul greglian, iar 1000 vor fi distribuit de crăciunul nostru.

Apolo-hio. Program pentru Sâmbătă și Duminică: >Marele Diamant< mare dramă detectivă în 4 acte. În rolul principal Hanni Welsee și Max Mack. Valea Flămar (vedere.) Hornarul (farză). >Amor săgalnic< (comedie). >Domn și servitor< (dramă.)

Prețul alimentelor de prima necesitate în Brașov începând cu ziua de 28 Decembrie 1914:

Făină Nr. 0 și griz 100 kgr. cor. 67.— Făină de fert (30% orz) 100 kgr. cor. 55-94. Făină de pâne 1/2, grâu, 1/2, săcără, 1/2, orz 100 kgr. cor. 40-98 Făină de cocuruz 100 kgr. cor. 28.—

Făină Nr. 0 și griz 1 kgr. 74 fl. făină de fert 1 kgr. 62 fl., făină de pâne 1 kgr. 45 fl. făină de porumb (cocuruz) kgr. 32 fleri, pâne din făină a vesticată kgr. 30 fl.

Rasel (carne de supă) kgr. 1-44—1-68 cor. carne de porc 1 kgr. 1-68—1-76 cor. carne de oale 1 kgr. 1-04—1-12 cor. carne de vițel 1 kgr. 1-68—2-40 cor. slămina sărată kgr. 2-20—2-50 c., unt de porc kgr. 2-20—2-56 c., lapte de vacă lit. 28 fl., lapte de bivoliță litru 36 fleri, ouă 3 bucăți 40 fleri, zahăr kgr. 1-04—1-06 coroane, orez kgr. 48—80 fleri, fasole 50—56 fleri, picoci 1 sac cu 80 litru 3—3-20 fl., petrolu litru 58—60 fl. ceapă 1 kgr. 40 fl. linte litru 1—1-20 fl. mazăre litru 46—70 fl., miel litru 32—46 fl., lemne de fag în blăni cu adusul cu tot 4 m. cor. 32—36. Plata muncii pe zi 2-40—3-60 cor.

Magistratul orășenesu.

Bibliografie.

Cărți de vânzare. Ni se scrie: La subscripțiune se află de vânzare următoarele cărți:

- 1) Istoria revelațiunii divine testamentul vechiu broș. 3, 4, 5, 45 0 f. laolaltă 1 c. 50 f.
- 2) Istoria revelațiunii divine testamentul nou br. 1. 2. 3. 4 a 50 fleri. laolaltă 2 cor.
- 3) Predici pe duminică, sărbători și ocașionali Tom. I. edit. a 2-a amplificată 1 c. 50 f. Tom. II. III. IV a 1 cor. laolaltă 3 c.
- 4) Toma a Kempis. 80 f.
- 5) Dicționar mitologic fasc. 1. 2. 3. a 40 f. laolaltă 1 c. 20 f. fasciculu al 4-lea 20 f.
- 6) Odele lui Horatiu traduse cu nota pentru înținerirea studioase fasc. 1. 2. 3. 4. 5. a 40 f. laolalte 2 c. fasc. 6 a. 50 fl.
- 7) Cicero despre bătrânețe 70 f.
- 8) Explicarea evangeliilor pe duminică broșura I 1 c.
- 9) Părți alese din fabulele lui Esop pentru popor 50 f.
- 10) Datinele romanilor la înmormântări 20 f.

Blaj la 27 Dec. 1914

Gavril Pop Canonic.

A apărut: Raportul camerei de comerț și industrie din Brassó asupra situațiunii economice din circumscripțiia ei în anul 1913. Tipografia Clureu & Comp. Brassó 1914.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp. Redactor responsabil: Ioan Lacea.

Gadouri de Crăciun recomandabile

Șaluri fine de lână în toate colorile, ușoare, moi și călduroase. Garnituri complete de copii (căciuliță, Sweater, pantalonăși, genunchiere, mănuși) netede - Jachete pentru dame și Figaros în toate colorile și diferite croeli.

ARTICOLI DE SPORT.

Fabrica de tricotaj și impletituri din Brașov

J. TEUTSCH & CIE.

Depoul fabricei: Strada Porții No. 6.

Observați espositura noastră de Crăciun.